

Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

Remissyttrande över betänkandet Villkorlig frigivning (SOU 2017:61)

Ju2017/05814/L5

Tingsrätten har följande synpunkter.

Risk för återfall i brott som skäl mot villkorlig frigivning

Ett system med villkorlig frigivning för den som dömts till fängelse har, enligt tingsrättens mening, goda skäl för sig. Att avtjäna hela strafftiden i anstalt skulle med all sannolikhet försvåra motivationsarbetet inom kriminalvården men också försvåra övervaknings- och kontrollmöjligheter som syftar till återanpassning till samhället. Det innebär inte att det inte finns skäl som motiverar att den villkorliga frigivningen kan skjutas upp. Tvärtom är det en förutsättning för att villkorlig frigivning som system ska vara trovärdigt.

Utredningen har haft i uppdrag att, oavsett ställningstagande i sak, föreslå en ordning som innebär att risk för återfall i brott utgör skäl mot villkorlig frigivning. En sådan ordning kräver med nödvändighet kostsamma individbaserade riskprognoser som dessutom, enligt tingsrättens mening, inte är ägnade att ligga till grund för en enhetlig och rättssäker tillämpning. I likhet med utredningen avstyrker tingsrätten därför en sådan ordning.

Däremot ifrågasätter inte tingsrätten att det finns skäl att utöka det fakultativa inslaget i systemet för villkorlig frigivning för att därigenom på ett tydligare och effektivare sätt kunna använda frigivningstidpunkten som ett skäl att åstadkomma skötsamhet och förändringsvilja. Enligt tingsrättens mening går det att tänka sig flera ändringar i denna riktning, t.ex. skulle dagens krav på synnerliga skäl för uppskjuten tidpunkt för villkorlig frigivning kunna sänkas, i vart fall för den som är dömd till allvarlig brottslighet. Oavsett vilken lösning som väljs är det tingsrättens uppfattning att bedömningen måste vila på i lag angivna objektiva kriterier, vilka på ett rättssäkert sätt ska kunna prövas av domstol (se t.ex. Kriminalvårds-kommitténs lagförslag om uppskjuten villkorlig frigivning i betänkandet Framti-

dens Kriminalvården [SOU 2005:54]). Frågan bör därför vara föremål för fortsatta överväganden.

Återfallsförebyggande åtgärder efter villkorlig frigivning

Förslagen tillstyrks.

Tingsrätten konstaterar att nuvarande regelverk i princip är detsamma som gäller vid övervakning inom ramen för skyddstillsyn. Med utredningens förslag kommer regelverken att på ett inte obetydligt sätt skilja sig åt. Domstolen ifrågasätter om det är motiverat. Behovet av mer kontrollerande föreskrifter gäller även för skyddstillsynsdömda.

Instansordningen är i behov av en översyn

Tingsrätten delar utredningens bedömning när det gäller vilka beslut som kan anförtros Kriminalvården i förhållande till övervakningsnämnd. Betänkandet påvisar dock att nuvarande instansordning när det gäller straffverkställighet kan uppfattas som splittrad. Det kan således på goda grunder ifrågasättas om den fördelning som föreligger mellan allmän domstol och förvaltningsdomstol är ändamålsenlig. På samma sätt går det att ifrågasätta om övervakningsnämndernas uppgifter i stället borde kunna anförtros domstol eller, när det gäller åtgärder som inte innebär att den dömda frihetsberövas, Kriminalvården. Det finns därför skäl att göra en samlad översyn av instansordningen.

Detta yttrande har beslutats av tf. lagmannen Anders Johnson, administrative chefen och f.d. rådmannen Eric Leijonram, rådmännen Jim Karlsson och Jenny Brandin samt tingsfiskalerna Wilhelm Rönnqvist (föredragande) och Emil Andersson.

Anders Johnson

Eric Leijonram

Wilhelm Rönnqvist